

Секція:

Березянюк Т.В.,

Доктор економічних наук, доцент

В.о.зав.кафедрою управління

персоналом та економіки праці

Національного університету

харчових технологій,

м.Київ, Україна

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА В РАМКАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

М.Портер та М.Креймер [1] визначили корпоративну соціальну відповідальність (КСВ) у якості обов'язкової засадничої стратегії сучасного добropорядного підприємства та як активний чинник підвищення його конкурентоспроможності. Близько 10 років в ЄС дотримання вимог КСВ вважається основним чинником залучення інвестицій від інституціональних організацій. За результатом дослідження 2010 р. Світової Ради бізнесу із стабільного розвитку (WBCSD) встановлено, що орієнтація на соціальну відповідальність та державне партнерство надають додаткові можливості у обсязі 6,2 млрд. долл. США для компаній, що їх застосовують.

Означене сформувало наш підхід до оцінки рівня корпоративної відповідальності компаній оліє-жирового комплексу, особливо представників олігопольного ядра, що визначають ринкову політику в галузі.

За визначенням Зеленої книги КСВ реалізація Концепції соціальної відповідальності передбачає впровадження у щоденну практику діяльності компанії комплексу аспектів організації відповідального управління, дотримання прав людини у процесі діяльності, налагодження соціально відповідальних трудових відносин, ведення чесної операційної діяльності, захист навколишнього середовища, дотримання та розвиток системи захисту прав споживача, підтримка розвитку місцевих громад і співпраця з ними.

Мейнстрімом сучасного періоду є проголошення корпоративної соціальної відповідальності ключовим показником ефективності (KPIs), що використовуються для оцінки діяльності компанії. Головним трендом в секторі

екологізації діяльності корпоративного сектору в розвинутих ринкових країнах вважається «зелена економіка». Хоча її концепція все ще знаходиться в стадії розробки, але в рамках ЮНЕП «зеленою» вважається економіка, яка призводить до підвищення добробуту людей, зміцненню соціальної справедливості за умови одночасного зниження ризиків для довкілля та дефіциту екологічних ресурсів [2]. Мета програми – надати правильний імпульс ринковому розвитку аби перейти від розробки природних ресурсів планети до ефективного управління ними та відповідального інвестування. Програма «Зелена економічна ініціатива» фінансується Єврокомісією, урядами Німеччини та Норвегії та ґрунтується на пропозиціях G-8+5. Проведене дослідження виявило зв'язок між практикою ведення бізнесу, економічними збитками та збереженням бідності. На розгляд світових урядів представлено напрямки, що визначені Глобальним новим (зеленим) курсом: чиста енергія, чисті технології, в т.ч. у переробці; сільськогосподарські акценти отримання енергії (відтворювальні джерела енергії та біомаси); стійке сільське господарство (органічний напрямок); екосистемна інфраструктура; збереження та відтворення лісистості; зелене будівництво в містах.

Головне питання, що потребує впровадження – забезпечити поєднання екологічних вимог бізнесу із завданням ефективної діяльності та стійкого розвитку. В межах нових конструкцій розвитку вимога до бізнесу полягає у забезпеченні відповідального ставлення до навколишнього середовища як засобу підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності економіки. Між більшість практиків схиляються до думки, що впровадження економічних принципів у виробництво суттєво знижує показники економічної ефективності, що у свою чергу потребує переосмислення визначення «стійкий розвиток» та «ефективна діяльність корпоративної компанії» [3].

Хоча ще в 1996 р. світовою спільнотою було прийнято стандарт ISO 14000 та 14001 «Система екологічного менеджменту – сертифікація і керівництво із використання» добровільність щодо застосування не дозволила його широко розповсюдити. Прийняття до уваги означеного спонукало євроспільноту до

включення екологічного напрямку у склад КСВ вимог до України. Для підприємств, що завоювали світові ринки та сподіваються на розширення інвестування важливо дотримуватись цих вимог.

Таблиця 1

Оцінка напрямів екологічної діяльності корпоративного сектору оліє-жирового комплексу

Підприємство	Характеристика екологічного підходу	Характеристика практики	Оцінка відповідності вимогам ЄС, %
<i>Олігопольне ядро</i>			
Кернел	Зазначено: 1.увага до економії енергоресурсів, 2.точна технологія виробництва направлена на економію насінні та добрив сприяє зменшенню забруднення, 3.економія ґрунтової води за рахунок використання технології орання, 4. виробництво екологічно чистої енергії з біомаси, 5.ретельне очищення води	підтримку КСВ направлено на виробничу економію, що забезпечує збільшення прибутку	25
Каргілл	Проголошено жорстке дотримання еко стандартів, впроваджено відкрити цілодобову лінію етики	Співпраця з організаціями, що впровадили екологічні принципи у виробництво	35
Віолія	Інформація відсутня		0
<i>Крупні компанії</i>			
	Інформація відсутня		0
<i>Середні підприємства</i>			
	Інформація відсутня		0
<i>Малі підприємства</i>			
	Інформація відсутня		0

Укладено автором

В процесі аналізу виявлено, що компанії з іноземним контролем (Каргілл та Бунге) використовують еко-практику як складову просування продукції: маркування на упаковці, PR-компанії, розповсюдження інформації. За рахунок використання уваги суспільства до природоохоронних засобів ведення бізнесу

та вживання екологічних продуктів продажі в компанії зросли у середньому на 5%, а упізнаваність бренду – на 17,7%.

Таблиця 2

Оцінка впливу впровадження екологічних заходів в корпоративному секторі

	Олігопольні	Крупні	Середні	Малі
Поліпшення репутації компанії	Так	Частково	-	-
Поліпшення взаємодії із постачальниками та споживачами	Так	Частково	-	-
Вдосконалення управління витратами	Так	Так	Частково	-
Скорочення штрафів за порушення законодавчих екологічних норм	Так	Так	-	-
Заощадження сировини, матеріалів, енергії	Так	Так	Частково	-

Компанії приєдналися до Програми «Go Green», яка прагне скоротити викиди в вуглекислого газу у повітря від використання авто. Означений захід стимулював до використання працівниками велосипедів замість авто, а також до регулярного оновлення автопарку.

В результаті проведення безкоштовних консультацій для постачальників, зокрема для фермерських господарств, з питання екологічних засобів ведення витрати підприємств становили близько 2,5 млн.грн.

Таблиця 3

Визначення рівня «зеленого ефекту» від розповсюдження екологічної ініціативи (2013 р.)

Показник	Екологічне консультування	
	Кількість чол./годин	Сума, грн.
Кернел	1288	864320
Каргілл	1316	1263360
Віюлія	728	349440
Усього	2477120	

Виробничий ефект від зеленої економіки може бути також отримано, наприклад компанія Віолія допомогла 3-4 роки тому технікою, технологією та консультаціями фермеру, що обробляє 40000 га посівів олійних культур, налагодити «зелене виробництво». Тепер він здійснює постачання на партнерських умовах сировини, з якої виробляється органічна олія.

Але, здебільшого, підприємства використовують маркетингові та іміджеві засоби участі в «зеленій економіці»: проведення семінарів, розповсюдження інформації, надання поворотної допомоги для впровадження зеленої технології (Віолія). Компанії включають до сфери розвитку енергоефективності: власну економію пального, заміну освітлювальних приборів, відмову від використання авто 1 день на тиждень і тому подібне, а відмову від використання пластикових стаканчиків у кафе – як свідомість у боротьбі із забрудненням. Звичайно – це теж ефекти, які в масштабі дають чималий зиск, хоча стосовно до лідерів ринку виглядає трохи штучно та по дитячому: суспільство вправі сподіватись від потужних гравців корпоративного сектору дещо більше.

Література.

1. Портер М., Креймер М. Конкурентоспособность и социальная ответственность// Гарвард бізнес-Ревью, 2007. – 280с.
2. Глобальний новий зелений курс – Ел.сайт - Режим доступу: <http://www.unepcom.ru/unep/gei.html>
3. Ray Anderson, sustainable business pioneer, dies aged 77// The Guardian – Ел.газета – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/sustainable-business/blog/ray-anderson-dies-interface-john-elkington-tribute> - Перевірено 11.11.2014